

OBSERVAȚII ȘI PROPUNERI

Partea introductivă:

- Partea festivă cu mesaje de la personalități nu-și are rostul,
- Istoricul nu are semnificație, întrucât este vorba de o agendă de lucru, cu obiective concrete, pe domeniile dezvoltării,
- Nu este precizată componența Consiliului Științific, aici este nevoie de transparență. Tabelele cu participanții la elaborare, deliberare etc., constituie treaba secretariatului, iar după definitivare și aprobare, nu trebuie să mai facă parte din documentul efectiv al strategiei naționale, care va fi al României.
- Introducerea ar trebui să fie o DECLARAȚIE DE PRINCIPII, asemănătoare Declarației celor 27 de principii semnată la Rio de Janeiro, în anul 1992, ca preambul la Agenda XXI, document separat.

Partea I-a. Cadrul conceptual:

- Definiția dezvoltării durabile trebuie precedată de definiția dezvoltării, care adesea nu este înțeleasă corect, evidențiindu-se și relația dintre mediu și dezvoltare.*
- Nu trebuie prezentată Strategia U.E. pentru dezvoltare durabilă, ci elementele ei trebuie avute în vedere în conținutul strategiei naționale.
- Indicatorii dezvoltării durabile sunt prin excelență calitativi, nu doar cantitativi, astfel încât ei nu pot fi prezentați decât la finalul strategiei, după formularea obiectivelor pe domenii de dezvoltare.
- Măsurile de conformitate cu obiectivele de aderare la U.E. sunt complementare dezvoltării durabile, care nu se poate rezuma doar la câțiva ani de aderare, ci pe termen lung, de până la finele secolului XXI, în care orizontul 2020-2030 ar fi o primă etapă.*
- Cadrul conceptual nu poate eluda cele 40 domenii din cele 40 de capitole ale Agendei XXI din 1992, formulate la vârf de specialiști din peste 170 de state, întrucât este vorba de întreaga dezvoltare a României, nu doar de niște priorități de etapă. *

Partea II-a. Situația actuală a sistemului socio-economic și capitalul natural al României (neelaborat):

- Aici trebuie incluse desigur toate principalele resurse necesare dezvoltării României, dar acest capitol, de fapt, trebuie să preceadă strategia, care trebuie să conțină numai obiectivele fundamentale pe domenii, din care să rezulte politicile sectoriale și programele de dezvoltare pe etape și pe teritorii distincte, acestea din urmă nefiind necesar a se include în strategia propriuzisă, urmând a face obiectul programelor succesive de guvernare.

Partea III-a: Obiective țintă și modalități de acțiune orizont 2013, 2020, 2030 (incomplet):

- Este nevoie și de orizonturi mai largi, până prin 2100, de exemplu: orizont 2050, 2100. Atenție, încă din definiție rezultă că dezvoltarea durabilă vizează generațiile viitoare (mai multe, nu doar una, cât ar fi până în 2030). De exemplu, prin bogăția

patrimoniului nostru natural și cultural-istoric, România își poate stabili ca un obiectiv strategic pe termen lung, să ajungă o țintă turistică preferată europeană până în 2050 și internațională până în 2080. Sau să-și utilizeze sistematic terenul agricol, oferind hrană ecologică integral pentru consumul intern și progresiv pentru vecini.

- La obiectivele țintă, trebuie avute în vedere teritoriile specifice, cum sunt cele ecologic fragile (zonele montane, umede, deltaice și litorale), în subcapitole distincte, întrucât au gestionare și obiective diferite (ca în Agenda XXI, Rio, 1992).
- Astfel, zonele montane trebuie să beneficieze de *dreptul la diferență*, față de alte zone (de câmpie și podiș), instituit pe plan european și mondial încă din 2002, în virtutea cărui drept, trebuie să beneficieze de sprijin în dezvoltare, pentru a nu se depopula munții de oameni și animale, cum se întâmplă în prezent în România. Aici, se va ține seama de un material sinteză special, elaborat de Forumul Montan din România, pe baza *Strategiei de dezvoltare durabilă a zonei montane* (prima strategie sectorială de dezvoltare durabilă legiferată), aprobată prin H. G. Nr. 1779/2004, urmată de Legea muntelui 347/2004, ractualizată în 2008. Trebuie menținut un capitol special pentru munte, așa cum în Agenda XXI, de la Rio 1992, exista cap. 13.*
- Strategia trebuie să includă explicit un capitol special pentru dezvoltarea durabilă a așezărilor umane (vezi cap. 7 din Agenda XXI Rio 92), cu cele 8 programe de dezvoltare durabilă, care trebuie să constituie agenda comunităților locale.*
- Atenție, necesar de introdus un capitol special cu dezvoltarea durabilă a agriculturii.
- Structura Agendei XXI de la Rio 92 grupează foarte bine, logic cele 40 de capitole în cele patru părți, din care ultima se referă la implementare. Trebuie păstrat tot ceea ce este bun, nu trebuie reinventat totul. Agenda XXI din 1992 rămâne totuși, orice s-ar spune, *biblia* dezvoltării durabile, nedeturnată de la obiectivele ei fundamentale, încercată ulterior, din diverse motive subiective.

Partea a IV-a: Probleme și preocupări specifice României.

Atenție, acest titlu nu are rost, întrucât întregul document se referă numai la România, nu la altceva, poate ar fi necesar un capitol cu priorități și politici sectoriale de dezvoltare pe termen scurt, până în 2020-2030, rezultate din obiectivele fundamentale pe termen lung, stabilite pe domenii.

30 martie 2008,

Conf. univ. dr. Gheorghe IONAȘCU**

** titular cursuri *Urbanism, Amenajarea teritoriului, Peisagistică*, la Univ. Spiru Haret, Buc., secretar al Comisiei de Ecologie a Academiei Române, membru a *Comitetului național MAB (Omul și biosfera) UNESCO*, diplomă PNUD în Managementul Dezvoltării Durabile, autor al *Studiului de fundamentare a Programului Național de Dezvoltare a României (P.N.D.) 2007-2013, cap. Dezvoltarea teritorială urbană și rurală* (colaborator C.Șt. I, la Institutul de Cercetări Economice a Academiei Române), vicepreședinte *Forumul Montan din România*.

* Capitole la care aș putea colabora oficial, la cerere